

Примено / Pranuar: 02.11.2020			
Орг. единица Njësia org.	Број Numër	Прилог Shtesë	Вредност Vlerë
01	4050	1	

Tatjana Kunevska

From: Emilija Petreska-Kamenjarova <e.petreska-kamenjarova@avmu.mk>
Sent: Monday, November 2, 2020 8:34 AM
To: Mare Tarcugovska; Tatjana Kunevska
Cc: Emilija Janevska
Subject: [Fwd: [Fwd: Мислења и коментари до АВМУ за Политиката за пристапност во аудио-визуелните медиуми]]
Attachments: Коментари и сугестии до АВМУ.docx

Subject: [Fwd: Мислења и коментари до АВМУ за Политиката за пристапност во аудио-визуелните медиуми]
From: contact <contact@avmu.mk>
Date: Sat, 10/31/2020 02:53 AM
To: zaposta@avmu.mk

Automatically forwarded by: contact@avmu.mk

----- original message -----

Subject: Мислења и коментари до АВМУ за Политиката за пристапност во аудио-визуелните медиуми
From: Kristijan Lazarev <klazarev@openthewindows.org>
Date: Sat, 31 Oct 2020 01:53:01 +0000
To: "contact@avmu.mk" <contact@avmu.mk>
Cc: "<mailto:dostapnost@avmu.mk>" <dostapnost@avmu.mk>

Почитувани,

Ви ги испраќам нашите коментари и мислења во врска со политиката за зголемена пристапност на содржините во аудио-визуелните медиуми за лицата со попреченост.

Срдечен поздрав,

Кристијан Лазарев

--

This message has been scanned for viruses and dangerous content by **MailScanner**, and is believed to be clean.

Коментари и сугестии до АВМУ

Од Здружението за асистивна технологија „Отворете ги прозорците“

По повод јавната расправа за текстот за Нацрт – политиката за обезбедување пристапност до аудиовизуелните медиумски услуги за лицата со сетилна попреченост

Почитувани,

Ги поздравуваме вашите иницијатива и активно работење изминатиов период, коишто имаат за цел подобар пристап на аудио-визуелните содржини во нашата држава. Нацрт-рамката на документот веќе опфаќа добар, значителен број насоки и информации, на кои ние би го додале и следново.

- Да се додаде дел дека оваа политика е во согласност и со Конвенцијата за правата на лицата со инвалидност, посебно членот 30, став 1, точките а и б:

„1. Земјите потписнички го признаваат правото на лицата со инвалидност да учествуваат на еднаква основа со другите во културниот живот и ќе ги преземат сите соодветни мерки за да обезбедат дека лицата со инвалидност:

а. уживаат пристап до културолошки материјали во достапни формати;

б. уживаат пристап до телевизиски програми, филмови, театарски и други

културни активности, во достапни формати;“ (Конвенција за правата на лицата со инвалидност, 2011)

- Да се размисли за допрецизирање на бенефитот од креирањето ваков тип содржини, бидејќи покрај лицата со оштетен вид и слух, од овие содржини во голема мера би имале и лицата со интелектуална попреченост, од кој еден дел имаат тешкотии со читањето титлови, односно би било корисно и за лица со дислексија, коишто имаат недостаток на време при брзото менување на титловите. Така што политикава би можела да се смета дека би била полезна за поширок број граѓани, со што би имало поголем интерес кај креаторите на содржините.
- Да се вметне и дел што ќе го истакне инклузивниот карактер на пристапните содржини, дека истите придонесуваат за подобра информираност, со тоа и поголема социјализација на лицата со попреченост.

Друго покрај веќе препорачаните елементи што треба да ги поседуваат аудио-визуелните содржини, ние би го навеле следново:

- Аудио-нарација на македонски (натсихронизирање), на сите изјави на странски јазик на вестите, на документарните филмови, културните содржини, образовните содржини итн.

(полезно за лицата со оштетен вид, старите лица, сите оние што не можат да читаат титлови поради когнитивна попреченост и слично);

- Да се обезбедат титлови (ⁱⁱcaptions) на сите содржини, вклучително и оние што се на македонски, посебно на вестите, документарните програми и слично (полезно за лицата со оштетен слух што не го знаат знаковниот јазик поради губење на слухот покасно во животот или нивно образование во редовно школо);
- Да се избегнуваат секундарни текстуални вести додека примарно има прилог на вестите за сосема друго нешто (полезно за луѓето со оштетен слух).

Можеб и е добро да се размисли за вклучување и на операторите/провајдерите на вакви аудио-визуелни содржини како Телеком, А1, Телекабел и други, коишто преку својот хардвер и софтвер што го испорачуваат до нивните корисници (ресивери, рутери, далечински управувачи исл.) можат многу сериозно да влијаат на пристапноста на содржините, но и на целиот однос меѓу гледачите и ТВ-програмата. За илустрација, би навеле некои од тие можности:

- Можност за зголемување на фонот на титловите (полезно за лицата со оштетен вид, старите луѓе);
- Можност за менување на бојата на фонот (полезно за лицата со оштетен вид, лицата со дислексија);
- Менување на фонот во полесно читлив фронт (лицата со дислексија, лицата со оштетен вид);
- Можност за зголемување и намалување на дополнителното прозорче каде што е толкувачот на знаковен јазик (полезно за лицата со оштетен слух);
- Можност за растеретување на менито, со цел негова зголемена интуитивност (посебно полезно за лицата со интелектуална попреченост);
- Можност за избирање на ⁱⁱⁱдалечински управувач со мал број копчиња (полезно за лицата со моторни нарушувања на рацете, старите луѓе);
- Можност за вклучување на ^{iv}читач на екран (screen reader), којшто би ги озвучил со синтетизиран говор менито и опциите во софтверот на ресиверот (полезно за лица со оштетен вид);
- Можност за вклучување на ^vаудио-дескрипција на содржини како филмови и серии (полезно за лица со оштетен вид и интелектуална попреченост) итн.

За крај, ќе ја истакнеме само уште информацијата дека за некои од лицата со попреченост, медиумите се ^{vi}единствен извор на информации, најдобар начин за комуникација со светот и одличен начин за едукација. Затоа уште еднаш ја поздравуваме вашата работа и се надеваме на сè поголема пристапност во аудио-визуелните медиуми за оваа категорија граѓани.

i

<http://www.mtsp.gov.mk/WBStorage/Files/Konvencija%20za%20pravata%20na%20licata%20so%20invalidnost.pdf>

ⁱⁱ <https://www.washington.edu/accessibility/videos/#:~:text=in%20the%20instructions.-,Captions,deaf%20or%20hard%20of%20hearing.>

ⁱⁱⁱ <https://lifezest.co/3-best-tv-remotes-for-disabled-people/>

^{iv} <https://www.fcc.gov/consumers/guides/accessible-tv-and-set-top-box-controls-menus-and-program-guides>

^v <https://acb.org/adp/ad.html>

^{vi} <https://journals.uic.edu/ojs/index.php/fm/article/view/6170/4905>